

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 20.4.2005
KOM (2005) 156 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI

Eiropas nākotnes perspektīva Kosovai

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI

Eiropas nākotnes perspektīva Kosovai

1. ŠĀ PAZIŅOJUMA MĒRĶIS

Rietumbalkānu Eiropas perspektīva, kas apstiprināta 2003. gada jūnija Saloniku deklarācijā, ir atvērta arī Kosovai¹. Saskaņā ar ANO Drošības padomes rezolūciju 1244 Kosovai jāpārvar izolētība un jāpiedalās reģiona attīstībā Eiropas nākotnes perspektīvai.

Šis ir nozīmīgs gads Kosovai. Atbilstošos apstākļos Apvienoto Nāciju Organizācija vispusīgi pārskatīs Kosovas standartu īstenošanu. Tas paver iespēju uzsākt procesu, kura rezultātā tiks atrisināts jautājums par Kosovas turpmāko statusu.

Eiropas Savienība aktīvi atbalsta Apvienoto Nāciju Organizācijas pārvaldi Kosovā (UNMIK) un NATO (KFOR) un cieši sadarbojas ar Pagaidu pašpārvaldes iestādēm (PISG), lai veicinātu Kosovas attīstību ceļā uz demokrātiskas un etniski daudzveidīgas sabiedrības veidošanu, kurā visi sabiedrības pārstāvji dzīvotu mierā un labklājībā.

Precizējot Eiropas nākotnes perspektīvu Kosovai, Komisija var sniegt būtisku politisku ieguldījumu neatrisinātu jautājumu atrisināšanā un visa reģiona stabilitātes veicināšanā. Pirmspievienošanās un paplašināšanās procesā Komisija ir izstrādājusi pārbaudītus un efektīvus instrumentus. Šī pieredze ir jāizmanto, lai palīdzētu Kosovai sasniegt tādu nākotnes perspektīvu, kas minēta Vispārējo lietu padomes 21.–22. februāra secinājumos², un sekmētu vienādu standartu piemērošanu visā reģionā.

Vispārējo lietu un ārējo sakaru padome 2005. gada 21.– 22. februārī pieprasīja Eiropas Komisijai, Augstajam pārstāvim/Ģenerālsekretāram un prezidentūrai kopā ar ANO un citiem attiecīgajiem dalībniekiem izskatīt, kāds varētu būt Eiropas Savienības nākotnes ieguldījums starptautiskās sabiedrības centienos Kosovā īstenot Rezolūciju 1244, standartu īstenošanas kopējā novērtējumā un procesa pēdējos posmos. Šis paziņojums ir kā ieguldījums šajā novērtējumā, kas balstās uz Kopienas kompetences jomām atbilstoši Komisijas uzdevumiem.

Paziņojums galvenokārt balstās uz Kosovas attīstības ekonomiskajiem aspektiem, iestāžu izveidi, EK palīdzību un reģionālo kontekstu. Visi iepriekšminētie aspekti ir daļa no plašāka konteksta, kur ietilpst vides drošība, politiskā leģitimitāte un saskaņošana starp kopienām. Drošības un saskaņas trūkums investīcijas Kosovā

---

¹ Saskaņā ar ANO Drošības padomes rezolūciju 1244 (1999) pašreiz Kosovu pārvalda ANO pagaidu pārvalde (UNMIK).

² „Padome uzsvēra arī to, ka Kosovā situācija nebūs tāda, kā pirms 1999. gada. Kosovas nākotnes pamatā ir tikai etniski daudzveidīgs un demokrātisks modelis, kur ir nodrošināta pienācīga mazākumtautību aizsardzība, saglabāts visas sabiedrības kultūras un reliģijas mantojums, respektētas bēgļu un pārvietoto personu tiesības atgriezties, sekmēta stabilitāte reģionā un stingri ievērotas ES vērtības un standarti.”

nepiesaistīs, un tā aizvien būs atkarīga no palīdzības. Komisija ir gatava sniegt savu ieguldījumu šo jautājumu risināšanā, vienlaikus sadarbojoties ar citām ES iestādēm.

2. EIROPAS KOMISIJAS IEGULDĪJUMS KOPEJĀ ES APŅEMŠANĀS ATTIECĪBĀ UZ KOSOVU

Kopš 1999. gada konflikta sākuma Eiropas Savienība ir cītīgi Kosovai palīdzējusi ar finansiāliem un politiskiem centieniem veidot ilgstošu mieru un demokrātiju. Ķelnes 1999. gada jūnija Eiropadomes sanāksmē tika uzsvērtā ES apņemšanos uzņemties vadošo lomu Kosovas atjaunošanā. Tieši pēc konflikta beigām Eiropas Komisija kā neatliekamo humāno palīdzību nosūtīja 378 miljonus eiro. Komisija nosūtīja darba grupu, lai īstenotu pirmās atjaunošanas programmas; apvienojot atvieglojumu pasākumus ar ilgtermiņa programmām, ko īstenoja *Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra* (līdz šim vairāk nekā 1 miljards eiro apmērā) un ārkārtas finansiālai palīdzības veidā iemaksāja 65 miljonus eiro Kosovas konsolidētajā budžetā. ES ir apņēmusies arī piedalīties ANO pagaidu pārvaldes Kosovā (UNMIK) darbā, izveidot tās IV pīlāru un līdz šim atvēlēt vairāk nekā 100 miljonus eiro administratīviem izdevumiem.

Tomēr teritorijā valda nestabilitāte arī sešus gadus pēc konflikta beigām. Miers, ar kādu iedzīvotāji uzņēma premjerministra Haradinaja lēmumu sadarboties ar Starptautisko krimināltiesu attiecībā uz bijušo Dienvidslāviju 2005. gada martā, ir pierādījums Kosovas demokrātiskās stabilitātes attīstībai; tomēr to var sagraut ekstrēmistu darbības. Komisijas politiskie un tehniskie resursi jāmobilizē tā, lai sekmētu ekonomikas attīstību un ilgtermiņa Eiropas nākotnes perspektīvu Kosovai.

3. ILGTERMIŅA EIROPAS NĀKOTNES PERSPEKTĪVA KOSOVAI

Kopš Saloniku Eiropadomes sanāksmes Eiropas integrācijas iespējas kā tādas ir mūsu politikas centrā gan attiecībā uz Kosovu, gan Rietumbalkāniem kopumā atbilstīgi Stabilizācijas un asociācijas procesam (SAP). Svarīgi, lai Kosova ceļā uz Eiropu neatpaliktu no kaimiņvalstīm.

Eiropas partnerībā Kosovai, ko pieņēma 2004. gada jūnijā³, ir noteiktas darbības, lai panāktu standartu īstenošanu. Kā atbildi Kosovas iestādes iesniedza Rīcības plānu, kurā 1) ir noteikti pasākumi ne tikai svarīgāko standartu īstenošanai, bet arī tālejošākiem mērķiem; 2) novērtētas izmaksas Kosovas valdībai un 3) norādīta palīdzība, kas vajadzīga vispatverošai standartu novērtēšanai un Eiropas tuvināšanas ilgtermiņa programmai. Šo Rīcības plānu ir regulāri jāatjaunina, un skaidri jānorāda tā sasaiste ar budžetu, lai šis plāns kļūtu par pamatinstrumentu, kas nosaka valdības darba programmu.

Stabilizācijas un asociācijas procesa uzraudzības mehānisms (STM) piedāvā forumu, lai apspriestu Kosovas veikumu Eiropas partnerības īstenošanā. Komisija plāno pārraudzīt ANO standartu īstenošanas attīstību, lai sekmētu vispārēju situācijas apzināšanu ES. Komisija plāno STM paplašināt tehniskas nozaru grupas, lai veicinātu diskusijas starp ministriju un Komisijas dienestu ekspertiem.

---

³ Padomes Lēmums 2004/520 (EK)

Savā *ikgadējā ziņojumā par Stabilizācijas un asociācijas procesu* 2005. gada rudenī Komisija izvērtēs Kosovas veikumu un pārskatīs Eiropas partnerības ieteikumus.

Lai sasniegtu stabilizācijas un asociācijas procesa galīgo mērķi, kas ir integrācija Eiropas Savienībā, ES jānodibina *līgumattiecības* ar partneriem. Iespēja vest sarunas par pilnībā sagatavotu Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Kosovu vēl netiek apskatīta. Tomēr Komisija ir apņēmusies rast dažādas pieejas, lai apliecinātu, ka Kosova var pilnībā gūt labumu no ES instrumentiem un ka atkarībā no sarunu rezultātiem par tās statusu vajadzības gadījumā un noteiktā kārtībā var nodibināt līgumattiecības ar Eiropas Savienību.

4. EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA

Kosovas vidēja un ilgtermiņa stabilitāte ir atkarīga no tās ekonomikas attīstības. Lai gan kopš 1999. gada ekonomika ir attīstījies, Kosova aizvien ir nabadzīgākais reģions Rietumbalkānos. Kosovas iedzīvotāju skaits ir aptuveni 1,9 miljoni, bet IKP uz vienu iedzīvotāju ir apmēram EUR 1000. Saskaņā ar Kosovas Statistikas biroja datiem par 2003. gadu bezdarba līmenis ir aptuveni 50%. Kosovas ekonomikai ir strauji jāattīstās ilgākā laika posmā, lai paaugstinātu dzīves līmeni, mazinātu nabadzību un bezdarbu. Tomēr Kosovas ekonomikas izaugsme neatbilst iepriekšminētajai prasībai. Neskaidrība par Kosovas statusu nākotnē bez šaubām ir nopietns šķērslis ekonomikas attīstībā; tomēr Kosovas ekonomikas grūtības nevar pamatot tikai ar reģiona statusa nenoteiktību.

4.1. Kosovas izaugsmes veicināšana

Kosovas sarežģītās ekonomikas un sociālās problēmas ir nopietns izaicinājums UNMIK (proti, IV pilārs) un PISG. Šīm iestādēm cieši jāsadarbojas, lai noteiktu prioritātes ekonomikā, kas norādītas Kosovas standartu īstenošanas plānā un Eiropas partnerībā.

Komisija vajadzības gadījumā sniegs politisku padomu, tehnisku palīdzību un finansiālu atbalstu, lai:

- atbalstītu valdību, kas sagatavo visaptverošu *Kosovas attīstības plānu* un izveido ilgtspējīgu fiskālo sistēmu, izmantojot *Vidēja termiņa izdevumu programmu* (VTIP), kas ir izšķiroša konsekvētā budžeta plānošanā un ilgstoša budžeta deficīta novēršanā. VTIP jāapkopo nozaru ministriju un valsts uzņēmumu finanšu vajadzības (tostarp valsts investīciju plānā minētās investīcijas). Tas ir jāstāda sadarbībā ar SVF un Pasaules banku;
- turpmāk atbalstītu Kosovas Trasta aģentūras (Kosovo Trust Agency) pilnvaru īstenošanas pabeigšanu, lai *privatizētu sociālos uzņēmumus*, tādējādi, aktīvus iespējams drīz produktīvi izmantot. Komisija atbalsta arī *valsts uzņēmumu*, jo īpaši komunālo pakalpojumu uzņēmumu apvienošanu un restrukturizāciju. Jāgarantē, lai tiktu ievēroti uzņēmumu revīziju laikā sniegtie ieteikumi un tiktu ātri pabeigta izmeklēšana, ko patlaban veic OLAF/ANO Iekšējās uzraudzības dienests;

- atbalstītu *labvēlīgākas vides radīšanu privātajam sektoram*, jo īpaši sekmējot *mazo un vidējo uzņēmumu attīstību* (MVU). Kopš 2003. gada Kosova ir apņēmusies ievērot Eiropas Mazo uzņēmumu hartas principus, bet tās iespējas īstenot šo hartu aizvien vēl kavē budžeta un administratīvie ierobežojumi. Vēl lielāka attīstība ir vajadzīga MVU finansējuma piesaistīšanai; uzņēmumu palīgpakalpojumiem; mūsdienīgām, ātrām un lētām uzņēmumu reģistrācijas un licencēšanas sistēmām; uzņēmēju izglītībai; uzņēmumus atbalstošai infrastruktūrai. Pieņemot vidēja posma stratēģiju MVU, šie centieni tiktu atbalstīti;
- palīdzētu Kosovai novērtēt *valsts iekšējo finanšu kontroles un ārējo revīziju politikas* saskaņā ar starptautiskiem standartiem un ES atbilstošo paraugpraksi;
- turpinātu palīdzēt UNMIK un pagaidu iestādēm saskaņot muitas un nodokļu pakalpojumu tiesību aktus un procedūras atbilstoši ES standartiem un paraugpraksi. Atbalstīt Finanšu un ekonomikas ministriju, uzlabojot darbības finansu un ieņēmumu politikas veidošanā un nodokļu, proti PVN, iekasēšanā;
- turpinātu nodrošināt palīdzību *stabilas un saskaņotas statistikas sistēmas* attīstībai ar EUROSTAT atbalstu, proti veicinot Kosovas statistikas biroja spēju izstrādāt savu nacionālo kontu sistēmu. Komisija arī rūpīgi sekos *pirmajai tautas un mājokļu skaitīšanai Kosovā*. Šajā sakarā varas iestādēm rūpīgi jāpārbauda skaitīšanas grafiks un sagatavošanās posmi, tādējādi nodrošinot, ka tie ir ticami un veikti atbilstoši starptautiskajiem standartiem. Statistikas biroja centienus izveidot stabili nacionālo grāmatvedību nedrīkst aizēnot intensīva gatavošanās tautas skaitīšanai.

4.2. Sadarbība Kosovas pilnīgākai integrācijai reģionālā ekonomikā

Saskaņā ar ANODPR 1244 PISG vārdā UNMIK kompetence ir Kosovas dalība reģionālajās struktūrās un sarunās par starptautiskiem nolīgumiem. Tomēr šajās iniciatīvās jāpiedalās nozaru ministrijām, lai nodrošinātu to, ka saskaņā ar konstitucionālo likumdošanu par pašvaldībām Kosovas valdība ir spējīga pildīt savas saistības.

Tirdzniecība. Komisija turpinās palīdzēt Kosovai visefektīvāk izmantot EK *autonomos tirdzniecības pasākumus*⁴, īpaši atbalstot tirdzniecības un muitas politiku, sanitārās un fitosanitārās prasības un strukturālās reformas eksporta bāzes uzlabošanai. Komisija attiecīgi var pārskatīt nosacījumus, kas attiecas uz Kosovas izcelsmes tekstilizstrādājumu importu.

Stabilitātes pakta memoranda par tirdzniecības liberalizāciju un veicināšanu Dienvidaustrumeiropā ietvaros Komisija arī turpmāk atbalstīs UNMIK, kas apņēmusies vest sarunas un īstenot divpusējus brīvās tirdzniecības līgumus ar ieinteresētajām kaimiņvalstīm, ievērojot finansiālās grūtības. Tas ļaus Kosovai gūt labumu no reģionālās tirdzniecības liberalizācijas.

⁴ Padomes Regula (EK) Nr. 2007/2000

Vide. Komisija veicinās Kosovas dalību esošajās reģionālās vides iniciatīvās, piemēram tādas kā, Reģionālās vides atjaunošanas programmas Dienvidaustrumeiropā (REREP) un Vides atbilstības un piemērošanas tīkls saistībā ar pievienošanu (ECENA).

Enerģētika. Tā kā Kosova atrodas Balkānu centrā un tajā ir daudz ogļu iegulu, šim reģionam potenciāli var būt svarīga nozīme *Reģionālā enerģētikas tirgus* izveidē. Izmantot „tīru ogļu” tehnoloģijas elektroenerģijas ražošanai varbūt Kosovas salīdzinošā priekšrocība. Paredzamās elektroapgādes problēmas reģionā paver attīstības perspektīvas šajā apvidū, bet vispirms tās ir jāiekļauj vispārējā ietekmes uz vidi novērtējumā. Komisija palīdzēs Enerģētikas ministrijai izstrādāt stratēģiju, kas balstās uz salīdzinošo priekšrocību.

Komisija ir veicinājusi UNMIK, kas pārstāv Kosovu, iekļaušanu Dienvidaustrumeiropas Enerģētikas kopienas dibināšanas līgumā, ko paredzēts noslēgt šogad. Komisija arī turpmāk centīsies nodrošināt, ka Kosova ir pārstāvēta visās organizācijās, kam ir būtiska nozīme enerģētikas tirgus reformā un regulējošo uzdevumu izstrādē, kas attiecas uz Kosovu.

Transports. Reģionālās iniciatīvās, tādas kā *Vienošanās memoranda par Dienvidaustrumeiropas galvenā reģionālā transporta tīkla attīstības īstenošanu*, kas UNMIK jāparaksta Kosovas vārdā, iekļauta arī Kosovas transporta attīstība.

Aviācija. Eiropas Komisija attiecina uz Kosovu arī nesen uzsākto iniciatīvu, ar ko paplašina *Vienoto Eiropas gaisa telpu un Eiropas Kopējo gaisa telpu līdz Rietumbalkāniem*.

Telekomunikācijas. Vispārējā ekonomikas attīstībā elektronisko komunikāciju nozarei ir būtiska nozīme. Kosova tiks jo īpaši iesaistīta reģionālās iniciatīvās, lai sagatavotos elektronisko komunikāciju *acquis* pieņemšanai.

Lai pārraudzītu attīstību, SAP uzraudzības mehānisma sanāksmēs Komisija veidos regulārus dialogu par ekonomikas jautājumiem ar Kosovas varas iestādēm.

5. INSTITUCIONĀLĀS DARBSPĒJAS PALIELINĀŠANA

Eiropas nākotnes perspektīvai jāklūst par neatņemamu sastāvdaļu visās Kosovas politikas jomās. Svarīgs solis bija *Eiropas Integrācijas procesa biroja* izveidošana ar ES atbalstu premjerministra pakļautībā. Šis birojs cieši sadarbojas ar UNMIK Eiropas Integrācijas biroju un Stratēģiskās koordinēšanas biroju, kas ir SRSG (Ģenerālsekretariāta īpašais pārstāvis) pārraudzībā. Plāns par *Eiropas Integrācijas komitejas* izveidi Kosovas parlamentā ir pozitīvas attīstības rādītājs.

5.1. Sadarbība ar iestādēm Eiropas standartu sasniegšanai

Nopietns izaicinājums Kosovai būs tādas darbaspējīgas pārvaldes izveide, kas atbilstu iedzīvotāju vajadzībām. Tādēļ ir vajadzīga valsts pārvaldes reforma.

ES palīdz pagaidu valdībai veicināt ministriju atbildību un pienākumu iesniegt pārskatus par to pašreizējo kompetenču jomām. Komisija 2005. gadā atbalstīs Kosovas institucionālo darbspēju novērtējuma projekta īstenošanu. No 2006. gada

savstarpējie sadarbības pasākumi pavērs iespēju ES dalībvalstu ekspertiem strādāt par konsultantiem Kosovos iestādēs.

Attīstība tieslietu, brīvības un drošības jomā ir neaizstājama tiesiskuma, cilvēktiesību, minoritāšu tiesību un ekonomikas attīstības sekmēšanā. Tas ietekmē Kosovos attīstību daudzās jomās. Cīņa ar organizēto noziedzību un korupciju ir ļoti svarīga. Līdz UNMIK plānu sīkākam skaidrojumam par kompetenču tālāknodošanu ekonomikas attīstības (tostarp muiža), policijas un tieslietu jomās, Komisija ir atvēlējusi līdzekļus, lai palīdzētu vietējām iestādēm sagatavoties veikt jaunus uzdevumus šajās jomās.

Tehniskās palīdzības informācijas apmaiņas birojs (TAIEX) palīdzēs pagaidu valdībai uzlabot tās spēju izstrādāt tiesību aktus atbilstoši ES standartiem un palīdzēs tos īstenot un izpildīt. Komisija arī finansēs reģionālās valsts pārvaldes reformas augstskolas izveidi, sniedzot iespēju Kosovos ierēdņiem gūt labumu no apmācību shēmām ar citiem kolēģiem reģionā.

Turklāt demokratizācijas pamatelements ir brīvi, neatkarīgi un profesionāli plašsaziņas līdzekļi. Eiropas Komisija sadarbībā ar Eiropas Padomi sekos Kosovos plašsaziņas līdzekļu atbilstībai Eiropas standartiem.

5.2. Apvienoto Nāciju Organizācijas pārvaldes atbalsts Kosovā

Eiropas Savienība arī turpmāk sniegs stingru politisko un finansiālo atbalstu UNMIK, īpaši piešķirot finansējumu IV pīlāram. Skaidrojums par Eiropas Komisijas un UNMIK pienākumiem un uzdevumiem šajā pīlārā, saskaņojot to ar ANO galveno mītni, palīdzēs uzlabot tā darbību. Šis mandāts nodrošina SRSG skaidru subordinācijas ķēdi attiecībā uz pīlāra darbībām saskaņā ar ANODPR 1244. Tas uzlabos IV pīlāra efektivitāti un sekmēs sadarbību ar citiem UNMIK pīlāriem un Kosovos valdību.

5.3. ES nākotne Kosovā

Kopš pastiprinātas ES klātbūtnes Kosovā 2004. gadā Eiropas Komisijas Koordinēšanas biroja vadītājs un Augstā pārstāvja/Ģenerālsekretāra individuālais pārstāvis cieši sadarbojas ar Eiropas Rekonstrukcijas aģentūru un ES dalībvalstīm.

Vispārējo lietu padome 21.-22. februārī uzaicināja Augsto pārstāvi/Ģenerālsekretāru un Komisiju atspoguļot nākamās ES ieguldījumus Kosovā vidējā termiņā. Ņemot vērā šos apsvērumus, Komisija vēlas nodrošināt to, ka starptautiskās sabiedrības klātbūtne nākotnē Kosovā ir pamatota un integrēta, tā neaizvieto vietējo pārvaldi, un sekmē Kosova attīstību stabilizācijas un asociācijas procesā. Jāatspoguļo kādas ir šo apsvērumu finansiālās sekas Kopenas budžetā.

6. FINANSIĀLĀ PALĪDZĪBA

Kosovai ir vajadzīga vērā ņemama palīdzība iestāžu izveidē un finansiāla palīdzība jo īpaši infrastruktūras apkopes un investīciju jomā. Tā kā fiskālā situācija nav iepriecinoša, Kosovai būs jāpaļaujas uz līdzekļu devēju atbalstu vidējā termiņā. Ja Komisija vēlas īstenot tās politiskos mērķus, tad tai ir jānodrošina fondu atbilstoša plūsma. Kosova gūs labumu no papildu 114 miljoniem eiro no palīdzības 2005. –

2006. gadam – *Kopienas palīdzība rekonstrukcijai, demokratizācijai un stabilizācijai* (CARDS). Pašreiz šī palīdzība tiek orientēta uz iestāžu izveidi jo īpaši Kosovā standarta īstenošanai.

No 2007. gada pēc CARDS regulas sekos *Pirmspievienošanās programmas regula* (IPA). IPA regula ir paredzēta, lai atbalstītu reģiona attīstību ceļā uz pievienošanu. Šis instruments ļaus efektīvāk reaģēt uz mainīgajām vajadzībām. Komisijai ir pieejami arī citi RELEX instrumenti, lai reaģētu uz izmaiņām nākotnē.

Tehniska palīdzība un iestāžu veidošana ir svarīgas darbības, bet vienas pašas tās nesekmē ekonomikas attīstību. Vajadzīgas ir arī pamatinvestīcijas infrastruktūrā.

Sadarbībā ar SVF, Pasaules banku un divpusējiem līdzekļu devējiem Komisija ir gatava izskatīt iespēju piešķirt *budžeta ārkārtas atbalstu* Kosovai. Šis atbalsts būs atkarīgs no vajadzību novērtējuma, kura pamatā ir vidēja termiņa izdevumu programma un sasniegumi strukturālos reformu jomā.

Ciešā sadarbībā ar UNIMK IV pīlāru un PISG Komisija veiks pasākumus ar mērķi veicināt investīcijas Kosovā, mobilizējot starptautiskās finanšu institūcijas – jo īpaši Eiropas Investīciju banku – kā arī līdzekļu devējus un starptautiskos investorus. ES dalībvalstis un Daudzpusēju ieguldījumu garantiju aģentūra var palīdzēt veicināt investoru uzticību, nodrošinot *investīciju garantiju mehānismus*.

Ir svarīgi uzlabot *līdzekļu devēju koordinēšanu*. Pagaidu iestādēs uz individuāliem projektiem balstītas pieejas jānomaina uz pieeju projektiem, kur ir ņemts vērā valsts sektors kopumā, tādējādi arī atvēlēts vairāk laika struktūru izpētei un dzīvotspējas, riska un ilgtspējības novērtēšanai. Pagaidu valdībai jāuzņemas vadošā loma sarunās ar līdzekļu devējiem, lai nodrošinātu saņēmēju partneru un iestāžu iesaistīšanos un absorbcijas spējas. Īpašu darbības kritēriju un reformu nosacītībai būs lielāka nozīme nākotnē.

7. KOSOVA UN TĀS REĢIONS: KOPĒJS CEĻŠ UZ EIROPU

Ciešā saikne starp stabilitāti Kosovā un stabilitāti reģionā nākotnē ir ES politikas Balkānos vispārējo panākumu pamatā. Rietumbalkānos Kosovai jāklūst par konstruktīvu partneri, kas neapdraud drošību vai labklājību reģionā. Paralēli ES apņemšanās un palīdzībai Kosovai jābūt Pagaidu pašpārvaldes iestāžu apņemšanās veikt labu pārvaldību un ieviest atbilstošu administratīvo sadarbību ar kaimiņiem, lai mazinātu draudus sabiedrības drošībai un legalizētu pārrobežu saimniecisko darbību reģionā.

7.1. Reģionālo iniciatīvu veicināšana

Ar CARDS reģionālajām programmām ES atbalsta reģionālās iniciatīvas daudzās jomās. Sākot no 2005. gada Komisija veicinās reģionālo notikumu organizēšanu Kosovā un mudinās partnerus no ES un Rietumbalkāniem iesaistīt Kosovu citās reģiona iniciatīvās. Pirmais notikums 2005. gadā būs reģionālās koordinēšanas sanāksmes par *Eiropas Mazo uzņēmumu hartu* organizēšana Prištinā no 27. līdz 29. aprīlim.

7.2. Eiropas tuvināšana Kosovas iedzīvotājiem

Kosova nevar vairs atrasties izolācijā, jo tās iedzīvotāji ir neatņemama Eiropas saimes sastāvdaļa. Kosovos pilsoniskajai sabiedrībai jāveido kontakti ar pilsoniskās sabiedrības locekļiem citur Eiropā. Lai to sasniegtu, dalībvalstīm ir būtiska loma, proti, tās varētu *uzlabot konsulātu darbības vīzu pieteikumu jautājumos*, lai daudz raitāk tiktu pieņemti lēmumi par vīzu izsniegšanu.

Kosovā ir jaunākā sabiedrība Eiropā. Kosovos jaunatne ir tās kapitāls gan no ekonomikas attīstības, gan izlīgšanas viedokļa, bet šī kapitāla vislabākā pielietošana ir atkarīga no lielākas palīdzības izglītības reformām. Komisija Prištinā ir atvērusi biroju saistībā ar augstākās izglītības programmu TEMPUS un aicina Kosovos studentus pieteikties *Erasmus Mundus* maģistrantūras studijām Eiropas Savienībā.

7.3. Visu reģiona iekšienē pārvietoto personu atgriešanās un mazākumtautību drošības sekmēšana

Etniskā vardarbība ir pilnīgi nepieņemama. 2004. gada marta nemieri nedrīkst atkārtoties. Eiropas Savienības politikas nosacītības pamatā ir stabilas, drošas un etniski daudzveidīgas sabiedrības veidošana Kosovā. Vēl ir daudz darāmā pirms Kosovā būs sabiedrība, kurā ciena visu etnisko piederību cilvēkus. UNMIK Bēgļu atgriešanās un kopienu lietu birojam jānodrošina pastāvīga atgriešanās procesa attīstība un labāka vides radīšana visām Kosovos kopienām ciešā sadarbībā ar nesen izveidoto Bēgļu atgriešanās un kopienu ministriju, pagaidu pašpārvaldes iestādēm un citām ieinteresētajām pusēm, piemēram, ANO augsto komisāru bēgļu jautājumos un starptautiskiem līdzekļu devējiem. Komisija sadarbojas arī ar Eiropas Padomi, lai palīdzētu Kosovos varas iestādēm *atjaunot kultūras un reliģijas pieminekļus*.

7.4. Attiecības ar Belgradu

Eiropas Komisija ir skaidri norādījusi, ka turpmākā attīstība ir iespējama tikai tad, ja pastāv atklāts, konstruktīvs un tiešs dialogs starp Belgradu un Prištinu. „Atklāts dialogs” tika uzsākts 2003. gada oktobrī, un pirmā enerģētikas un pazudušo personu darba grupas tikšanās notika 2004. gada martā. Tomēr vardarbīgi nemieri, kas sekoja pēc tam, pārtrauca šo pozitīvo dialogu. Šīs tikšanās atkal notiks, un enerģētikas darba grupas priekšsēdētājs būs no ES.

ES konsekvēti ir mudinājusi visas kopienas piedalīties PISG darbā, jo tas ir visefektīvākais veids kā nodrošināt, ka to likumīgās intereses tiek uzklautas. Kosovos un Serbijas vadītāji varētu sniegt konstruktīvu ieguldījumu pašvaldības, drošības un brīvas aprites reformās. Viņiem ir jārada pozitīvs piemērs, lai atsāktu dialogu un iesaistītu Belgradu Kosovos nākotnē.

Eiropas Savienība ir apliecinājusi Belgradai, ka Kosovos statusa rezolūcija Belgradas integrācijas plānus nekavēs. Kosovos konstruktīva iesaistīšana atvieglotu tās virzību uz Eiropas Savienību. Gan Belgradai, gan Prištinai jāizmanto Eiropas perspektīvas piedāvātā lieliskā izdevība, ko abas puses atbalsta, lai rastu kopējas iespējas dialogam un sadarbībai.

8. SECINĀJUMI

Ar šo paziņojumu Komisija apņemas 1) pievērst uzmanību Kosovai īpaši situācijai un vajadzībām, lai sekmētu tās attīstību stabilizācijas un asociācijas procesā; 2) arī turpmāk mobilizēt Komisijas resursus un pieredzi, lai tālredzīgākiem mērķiem atbalstītu Kosovai attīstību un vajadzīgās reformas un 3) aktīvi iesaistīties augsta līmeņa apspriedēs ar svarīgākajiem starptautiskajiem dalībniekiem, izveidojot koordinētas politikas pieeju Kosovai.

Komisija plāno veicināt ANODPR 1244 īstenošanu, atbalstot PISG, lai tās, pārvaldot Kosovu, veiktu savus pienākumus efektīvi un ar atbildības sajūtu. Turklāt Komisija cieši sadarbosies ar Augsto pārstāvi/Ģenerālsēkretāru un prezidentūru, kā tika norādīts Vispārējo lietu padomē 2005. gada 21.– 22. februārī. Komisija turpinās sniegt ieguldījumu, sadarbojoties ar attiecīgām organizācijām, kas veiks sarunas par Kosovai statusu, lai nodrošinātu to, ka Eiropas nākotnes perspektīva Kosovai ir sasniedzama realitāte.

Lai piedāvātu jaunu stimulu ES iesaistīšanai Kosovā un sekmīgi īstenotu darbības, kas minētas šajā paziņojumā, EK budžetā jāparedz atbilstoši finanšu resursi, un dalībvalstīm jāveicina to divpusējā sadarbība. Komisija uzaicina ANO apstiprināt mandātu, par ko ir panākta vienošanās, UNMIK IV pilāram.

Komisija arī turpmāk palīdzēs Kosovai virzībā uz Eiropu, nodrošinot, ka Kosovai politiskie vadītāji paļū apņēmību atbalstīt demokrātijas principus, cilvēktiesības, mazākumtautību aizsardzību, tiesiskumu, tirgus ekonomikas reformu un vērtības, kas ir Eiropas Savienības pamatā⁵. Protams, Kosovai nākotne ir tās iedzīvotāju ziņā. Iedzīvotājiem jāvelta visi pūliņi, lai nodrošinātu standartu īstenošanu, jo tie ir būtiski priekšnosacījumi, lai mērķis par integrāciju Eiropā kļūtu realitāte.

---

⁵ Kā minēts Vispārējo lietu padomes 1997. gada aprīļa SAP nosacītībā, kas plānota Rietumbalkāniem